

Onderwerp

Duurzame mobiliteit (inclusief infrastructuur)

Kern mededeling:

Op 18 juli 2018 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin Gedeputeerde Staten worden opgedragen het thema mobiliteit op te nemen in het Raamwerk Opgave Duurzame Energie en later in de Flevolandse Energieagenda.

Deze mededeling geeft een overzicht van wat de provincie Flevoland op dit moment al doet op het raakvlak van mobiliteit en duurzame energie: duurzame mobiliteit.

Los van onze eigen activiteiten levert de provincie via het IPO inbreng voor de tafel Mobiliteit van het Klimaatakkoord. De (tussen)uitkomsten van deze tafel zijn een belangrijk kader voor de acties die de provincie verder gaat opzetten in aanvulling op wat al wordt gedaan. Immers aan deze tafel maken rijk, provincies, gemeenten met (maatschappelijke) organisaties en bedrijfsleven afspraken over taakverdeling en samenwerking. Mede op basis van een analyse van deze (te verwachten) afspraken zullen Provinciale Staten eind november 2018 worden geïnformeerd over de wijze waarop de provincie het thema Mobiliteit in relatie tot de opgave duurzaamheid, c.q. de Flevolandse Energieagenda uit zal werken.

Mededeling:

In het programma Mobiliteit & Ruimte dat op 20 maart 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld zijn 4 actielijnen opgenomen gericht op verminderen van energieverbruik en zo duurzaam mogelijk opwekken van energie:

1. zero-emissie busvervoer;
2. verduurzamen provinciale infrastructuurprojecten: uitvoeren van de green deal grond-, weg- en waterbouw en van de opgaven duurzame energie en circulaire economie via het deelprogramma 'Het goede voorbeeld';
3. elektrisch rijden;
4. uitwerken plan voor duurzame brandstoffen bij provinciale tankstations

Daarnaast hebben de volgende acties/initiatieven ook (deels) betrekking op verduurzamen van mobiliteit:

5. vergroten aandeel fietsverkeer;
6. verduurzamen van de grondgebonden activiteiten van en rondom de luchthaven;
7. visie duurzaam goederenvervoer;
8. provinciale inbreng in verkenning Verbreden A6 tussen Almere-Buiten-Oost - Lelystad.
9. EV-energy

Meer in brede zin levert de provincie indirect ook een bijdrage aan verduurzamen van de mobiliteit door projecten als Flevokust (van as naar schip), realiseren en onderhouden van carpoolplaatsen en andere actielijnen van het programma Mobiliteit en Ruimte, zoals vergroten van keuzemogelijkheden van reizigers, bevorderen van soepele overstap tussen netwerken en verbeteren van de ruimtelijk-economische kwaliteit van knooppunten voor vervoer en smart mobility (onder andere intelligente verkeerslichtinstallaties realiseren en ondersteunen van de ontwikkeling van een testcentrum voor zelfrijdend vervoer op Lelystad Airport Businesspark).

Registratienummer

2289501

Datum

17 september 2018

Auteur

drs. A. Liemburg

Afdeling/Bureau

RE

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Reus, J. de

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Hieronder worden de acties toegelicht.

1. Zero-emissie busvervoer

Flevoland houdt zich aan de afspraken die Rijk, IPO en de Vervoerregio's hebben gemaakt en probeert deze waar mogelijk, versneld uit te voeren. De afspraken zijn:

- Het regionaal busvervoer is in 2030 volledig emissievrij bij de uitlaat, of zoveel eerder als mogelijk;
- Uiterlijk in 2025 zijn alle nieuwe bussen emissievrij bij de uitlaat;
- Nieuwe bussen maken vanaf 2025 gebruik van 100% hernieuwbare energie of brandstof die zoveel mogelijk regionaal wordt opgewekt.

Deze afspraken zijn vertaald in eisen aan de vervoerder in de bestaande gedelegeerde concessie Almere en zijn verwerkt in het conceptprogramma van eisen van de concessie IJssel-Vecht. Voor de Airportshuttle station Lelystad - terminal Lelystad Airport 2020 - 2030 is de eis opgenomen van elektrische aandrijving, zodat deze vanaf de start emissievrij zal rijden. Daarnaast wordt samen met Overijssel en Gelderland onderzocht of bij de start van de nieuwe concessie IJssel-Vecht (2023) in het huidige concessiegebied IJsselmond versneld zero-emissie materieel kan worden ingezet. Dit naar aanleiding van een motie die PS op 30 mei 2018 heeft aangenomen.

2. Verduurzamen provinciale infrastructuurprojecten

In 2017 is de CO2 footprint van de Infra van de Provincie Flevoland opgesteld. De grootste uitstoot wordt veroorzaakt door de materialen asfalt (76%) en beton (7%). Ook het diesilverbruik voor het maaien is een grote veroorzaker van CO2 (9%). Om te komen tot reductie van deze bronnen zijn diverse voorstellen gedaan aan het MT en deze zijn vastgelegd in de volgende besluiten:

• **Materialen**

- **Asfalt:** Het materiaal asfalt of de asfaltconstructie is een complexe constructie waarin meerdere mogelijke maatregelen beschikbaar zijn om deze te verduurzamen. Na overleg binnen de afdeling is besloten een minimaal percentage (70%) hergebruik van materialen in de onder- en tussenlaag van de asfaltconstructie voor te schrijven.
- **Betonnen fietspaden:** Beton wordt op grote schaal toegepast in projecten op de afdeling infrastructuur. Eén van de toepassingen van beton zijn de betonnen fietspaden in de provincie. De grootste veroorzaker van CO2 in beton is het cement wat wordt gebruikt. Het besluit is genomen om alle betonnen fietspaden uit te voeren met cementloos beton (met geopolymeer als cementvervanger).
- **Grindvervanger in beton:** Naast het vervangen van het cement kan, vrij simpel, ook het grind in beton (deels) vervangen worden door hergebruikt materiaal. Het besluit is genomen om voor te schrijven dat minimaal 5% betongranulaat als grindvervanger gebruikt moet worden in beton.
- **Cementloze grasbetontegels:** Grasbetontegels worden gebruikt naast wegen om te zorgen voor extra verharding en als signaalfunctie voor automobilisten. Op dit moment worden cementloze grasbetontegels standaard aangeboden in de markt als vervanger van grasbetontegels met cement. Het besluit is genomen om het gebruik van cementloze grasbetontegels voor te schrijven voor alle projecten.
- **Biobrandstof/synthetische diesel:** De primaire brandstof gebruikt door aannemers voor het uitvoeren van werkzaamheden is diesel. De afgelopen jaren is gewerkt aan een vervanger van diesel op basis van natuurlijke grondstoffen. Deze ontwikkeling heeft geleid tot een synthetische diesel die één-op-één ingezet kan worden als vervanger van diesel en voldoet aan dezelfde kwaliteitseisen. De biobrandstof wordt gemengd met gewone diesel in verband met de kosten en kan geleverd worden als B50 (50% diesel & 50% biobrandstof). Het besluit is genomen om de biobrandstof B50 op te nemen in alle bestekken en aanbestedingen op de afdeling infrastructuur.

- **Inkoop/aanbestedingen**

- *Duurzamere alternatieven in aanbestedingen:* Het is mogelijk om bij aanbestedingen aannemers te stimuleren om te komen met duurzamere varianten dan voorgeschreven in het bestek of het ontwerp. Deze methode levert, op korte termijn, meer CO2-reductie op met minder inspanning dan het uitzoeken en voorschrijven van complexe maatregelen door de provincie. Op dit moment doet RWS dit door het gebruik van DuboCalc en provincie Gelderland heeft aangegeven dit in de toekomst ook te gaan doen. Voor de provincie Flevoland is besloten om gebruik te gaan maken van een vereenvoudigde versie van DuboCalc, de tool heeft DuboMat. Het besluit is genomen om in 2018 voor minimaal 1 project een pilot uit te voeren met DuboMat (voor het materiaal asfalt) met als doel om dit op te schalen voor alle substantiële Infra projecten.
- *Duurzamere leveranciers:* De CO2-Prestatieladder zorgt dat bedrijven aandacht besteden aan CO2 reductie in hun eigen bedrijf/proces. Naar mate een bedrijf een hoger niveau heeft moeten zij meer actie ondernemen om CO2 te reduceren. Het opnemen van de CO2-Prestatieladder in aanbestedingen leidt er toe dat de provincie stimuleert dat bedrijven verduurzamen. Het besluit is genomen om in alle aanbestedingen de CO2 -Prestatieladder mee te nemen als beoordelingscriteria. Daarnaast is besloten om in alle aanbestedingen, van projecten waarin het materiaal asfalt voorkomt, niveau 5 van de CO2-Prestatieladder te hanteren als geschiktheidseis. Dit betekent dat alleen aannemers die op het hoogste niveau aandacht besteden aan duurzaamheid mee kunnen doen aan aanbestedingen.

- **Eigen organisatie**

- *Showcase project:* Binnen de afdeling Infra is besloten om een aansprekend, duurzaam project te gaan realiseren. In 2018 zal het project geselecteerd en voorbereid worden. In 2019 zal het project dan gerealiseerd gaan worden. De showcase bestaat dan uit het uitvoeren van alle duurzame maatregelen die eenvoudig toe te passen zijn en het, minimaal, energieneutraal uitvoeren van het project. Het streven is om de showcase geen opzichzelfstaand project te laten zijn en toepassingen uit het project door te voeren in andere projecten.
- *Uitbreiden kennis duurzaamheid:* Om duurzaamheid een prominentere plek te geven binnen de afdeling is het wenselijk om de kennis van de collega's uit te breiden en ze te motiveren hiermee aan de slag te gaan. Komend jaar zal dit gedaan worden door de volgende (nog te organiseren) activiteiten:
 - Bedrijfsbezoek n.a.v. Benen-op-tafel overleg "Duurzame oplossingen en innovatie"
 - Broodje Serieus over de CO2 footprint (is reeds verzorgd i.s.m. Movares)
 - Kennismiddag Duurzaamheid organiseren i.s.m. diverse bedrijven
 - Motiveren afdeling Infra door middel van een competitie omtrent duurzaamheid i.s.m. andere afdelingen
- *Communicatie:* Om de mooie duurzame initiatieven van de provincie onder de aandacht te brengen is het van belang om ook de communicatie hier op in te richten, ook voor de langere termijn. Dit doen we door de volgende punten uit te voeren:
 - Op de Dag van de Duurzaamheid wordt jaarlijks aandacht besteed aan alle duurzame initiatieven binnen infraprojecten van de provincie.
 - In de communicatie(jaar)plannen van de diverse grote projecten wordt voortaan een duurzaamheidsparagraaf opgenomen.
 - Bij de NJO-projecten wordt het thema duurzaamheid aangestipt tijdens de tweewekelijkse overleggen met de projectleider.
 - Er wordt een social media draaiboek opgesteld met facts & figures over duurzaamheid. Zo blijft duurzaamheid gedurende het hele jaar onder de aandacht via de sociale media uitingen van Infra.

3. Elektrisch rijden.

Flevoland neemt vanaf 2012 deel aan het project MRA-elektrisch. Doel is tot 2020 ruim 2000 laadpalen uit te zetten in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Dit in samenwerking met de gemeenten. De website www.mra-e.nl bevat een overzichtskaart van de gerealiseerde laadpunten.

4. Uitwerken plan voor duurzame brandstoffen bij provinciale tankstations

Uitwerken van dit plan staat voor 2019 gepland. Wel is in het kader van de verkenning verbreden A6 tussen Almere-Buiten-Oost (zie 8) door de provincie de mogelijkheid van een niet-fossiel brandstofverkoopspunt ingebracht, zo mogelijk ook één voor waterstof. Dit naar aanleiding van initiatieven vanuit de markt en ter ondersteuning van de logistieke functie van Lelystad Airport Business Park.

5. Vergroten aandeel fietsverkeer

In het collegeprogramma is € 2 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de aanleg en verbetering van het fietsnetwerk van Flevoland. Onderdeel is het realiseren van een hoogwaardige snelfietsroute Amsterdam -Almere - Lelystad - Lelystad Airport. Voor het onderdeel Lelystad -Lelystad Airport is de financiering geregeld en is het provinciale deel dit jaar gereed. De provincie heeft tegelijkertijd, samen met de gemeente Lelystad, Lelystad Airport en Lelystad Airport Business Park een fietsstimuleringsactie opgezet, gericht op bedrijven op en rond het luchthaventerrein. Deze actie loopt door tot eind dit jaar. Doel is automobilisten te stimuleren minstens 2 van de 5 dagen de (snel)fiets te nemen.

Binnenkort start voor deze bedrijven een pilot voor een deelsysteem van elektrische fietsen en auto's, waarvoor de provincie de financiering heeft geregeld. Doel is dat dit systeem daarna door de markt wordt gedragen.

6. Verduurzamen van luchthaven Lelystad en omgeving.

In februari 2017 heeft GS € 550.000 beschikbaar gesteld voor een leefbaarheidsfonds luchthaven en omgeving, waarbij de provincie samenwerkt met de luchthaven en de gemeente Lelystad. Eén van de thema's is benutten van kansen op het gebied van duurzaamheid, waaronder die voor duurzame bereikbaarheid. Vanuit het Europese EFRO-programma Flevoland is een bijdrage € 1,8 miljoen (incl. provinciale cofinanciering) toegekend voor het project Powerparking op parkeerterreinen van de luchthaven en Lelystad Airport Business Park. De parkeerplaatsen worden voorzien van een zonnedak, laadinfrastructuur, batterijen voor tijdelijke energieopslag en d.m.v. een smart-grid gekoppeld aan een gelijkstroomnetwerk. In de toekomst kunnen de accu's van elektrische auto's ook gebruikt gaan worden voor tijdelijke energieopslag.

7. Visie duurzaam goederenvervoer

Op 20 maart 2018 hebben Provinciale Staten met algemene stemmen een motie aangenomen, waarin Gedeputeerde Staten wordt opgedragen een visie op duurzaam goederenvervoer op te stellen, met daarin een rol voor de binnenvaart en deze vóór 1 januari 2019 ter vaststelling aan Provinciale Staten aan te bieden. In de toelichting wordt ervan uitgegaan dat vervoer van vracht via de binnenvaart duurzamer is dan vervoer per as en wordt gepleit voor een optimalisatie van het provinciale vaarwegennet teneinde de penetratiegraad van de binnenvaart zo groot mogelijk te doen zijn.

De visie, die in februari 2019 door PS wordt vastgesteld, is een uitwerking van het programma Mobiliteit en Ruimte dat op 20 maart 2018 door de Staten is vastgesteld. Inzet is de visie niet te beperken tot de binnenvaart, maar bij de afweging van keuzes alle modaliteiten te beschouwen, met name vervoer per as en over het water. Er zijn daarnaast relaties met het provinciaal beleid voor duurzame energie, economisch beleid en gebiedsgericht beleid, denk aan beleid ten aanzien van havens en bedrijventerreinen. Bovendien is er een relatie met het goederenvervoerbeleid, zoals dat binnen de MRA wordt uitgewerkt.

8. Provinciale inbreng in verkenning Verbreden A6 tussen Almere-Buiten-Oost en Lelystad

De verkenning wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat en kent een zogenaamd DuurzaamPLUS-spoor. Vanuit de provincie zijn onder andere de thema's smart mobility, circulaire economie en energie ingebracht. Wat betreft energie is voorgesteld de productie van zonne-energie als integraal onderdeel van het Programma van Eisen en de ontwerp-opgave van de weg te benoemen. In dat verband hebben RWS en de provincie samen de plaatsingsmogelijkheden van zonnecellen onderzocht rondom de A6 van knooppunt Almere-Buiten-Oost tot aan de Ketelbrug. Deze verkenning is inmiddels afgerond en het totale potentieel, ofwel het netto zoekgebied op RWS-gronden bedraagt 209 ha.

9. EV-energy

Flevoland doet vanaf 2017 mee aan het Interreg-programma EV-energy. Via dit programma worden met partners in de EU informatie en best practices uitgewisseld op het gebied van hernieuwbare energie, elektrische mobiliteit en infrastructuur. Vanuit Flevoland is onder andere het project Power Parking (zie 6) ingebracht.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot